

Factsheet | Verpakkingsafval van bedrijven

Introductie

Verpakkingen die door consumenten en bedrijven - na gebruik van een product - worden weggegooid, komen bij het huishoudelijk afval of bij het bedrijfsafval terecht. Dit is afhankelijk van waar de verpakking wordt weggegooid, bijvoorbeeld: thuis, onderweg, op het station, ergens buiten in een afvalbak, in een ziekenhuis of in de container op het werk.

Het huishoudelijk afval wordt grotendeels gescheiden ingezameld (zoals het kunststof verpakkingsafval, vaak bij het PMD), of nagescheiden uit het restafval. Vervolgens wordt het gesorteerd en gerecycled. Het verpakkingsafval dat vrijkomt in de kantoren-, winkel- en dienstensector (KWD¹) is bedrijfsafval. Dit wordt alleen gescheiden ingezameld of nagescheiden, vervolgens gesorteerd en gerecycled, wanneer bedrijven of instellingen hiervoor een contract hebben met hun afvalinzamelaar. Het restafval van de KWD-sector bestaat gemiddeld voor 36% uit PMD; dit biedt kansen voor de recycling van deze grondstoffen².

In deze factsheet wordt het wettelijke kader voor het scheiden van verpakkingsafval door bedrijven beschreven. De focus ligt op bedrijven uit de KWD-sector, omdat het KIDV hier regelmatig vragen over krijgt. Daarnaast bevat dit document links naar achtergrondinformatie en tips om als bedrijf te starten met het terugdringen en scheiden van verpakkingsafval.

Afbeelding 1 Wat u moet weten over bedrijfsafval

Producenten en importeurs die verpakte producten op de Nederlandse markt brengen, betalen een afvalbeheersbijdrage aan het Afvalfonds Verpakkingen. Met dit geld voert het Afvalfonds Verpakkingen de zogeheten producentenverantwoordelijkheid uit. Voor zowel consumenten- als voor bedrijfsverpakkingen moet een afvalbeheersbijdrage worden betaald. Dit geldt niet voor logistieke hulpmiddelen, dit zijn bijvoorbeeld pallets, grote kratten en rolcontainers. Het Afvalfonds Verpakkingen betaalt een vergoeding voor het inzamelen en verwerken van verpakkingsafval van huishoudens. De kosten van de inzameling en verwerking van verpakkingsafval van bedrijven komen voor rekening van het bedrijf dat zich hiervan ontdoet³.

Wettelijk kader bedrijfsafval

Het gescheiden inzamelen of nascheiden van verpakkingsafval is verplicht. In Nederlandse wetgeving wordt onderscheid gemaakt tussen huishoudelijk afval en bedrijfsafval. In de [Wet Milieubeheer](#) is geregeld dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het (laten) inzamelen van het verpakkingsafval van huishoudens. Dit kan door middel van bron- en/of nascheiding.

Bedrijven zijn daarentegen zelf verantwoordelijk om de inzameling van hun afval te regelen. Het wettelijk uitgangspunt is dat zij hun verpakkingsafval moeten scheiden, tenzij dat redelijkerwijs niet van het bedrijf kan worden gevraagd. De eisen waaraan de inzameling moet voldoen, staan beschreven in het [Landelijk Afvalbeheerplan](#).

Om verpakkingsafval gescheiden te laten inzamelen of nascheiden, sluiten bedrijven een contract met een gemeentelijke of particuliere afvalinzamelaar. Dit is afhankelijk van de afvalstromen die in het bedrijf vrijkomen en van de mogelijkheden die de gemeente biedt waar het bedrijf gevestigd is:

- Een bedrijf sluit zelf een contract af met een erkende, private inzamelaar om het verpakkingsafval gescheiden te laten ophalen of nascheiden, en verwerken. Ook al lijkt dit afval veel op het verpakkingsafval, bijvoorbeeld PMD, van huishoudens.
- In sommige gemeenten biedt de gemeentelijke afvalinzamelaar ook diensten aan voor het (gescheiden) inzamelen van verpakkingsafval van bedrijven uit de KWD-sector. In dit geval kan het verpakkingsafval onder voorwaarden worden opgehaald of naar het afvalbrengrstation of de milieustraat worden gebracht. Hiervoor betaalt een bedrijf een [reinigingsrecht](#).
- Wanneer een bedrijf een [milieuvergunning](#) heeft van een gemeente of provincie, staat hier meestal in vermeld welke afvalstoffen het bedrijf precies moet scheiden. Wanneer er geen sprake is van een vergunningsplicht, dan gelden de regels uit het [Activiteitenbesluit Milieubeheer](#).

Er gelden echter uitzonderingen. Wanneer een bedrijf meerkosten betaalt van ten minste 45 euro per ton voor het scheiden, afvoeren en verwerken van de afvalstoffen uit tabel 1 (waar onder verpakkingsafval), dan wordt het scheiden of laten nascheiden van verpakkingsafval niet geëist. Daarnaast gelden er drempelhoeveelheden voor de verschillende afvalstromen, deze zijn vastgelegd in het [Landelijk Afvalbeheerplan](#).

Tabel 1 Drempelhoeveelheden scheiden afvalstoffen door bedrijven⁴

Afvalstof	Drempelhoeveelheden voor afvalscheiding (maximale voor recycling geschikte hoeveelheid per week in het restafval)
Papier en karton	0 kg
Kunststoffolie	0 kg
Overig kunststofafval	25 kg
EPS (piepschuim)	1 rolcontainer van 240 liter (\pm 3 kg)
A- en B-houtafval	40 kg (bijvoorbeeld 2 pallets)
Glazen verpakkingen	$\frac{1}{2}$ rolcontainer van 240 liter (\pm 30 kg)
Metalen	40 kg

Eis is niet van toepassing indien bedrijven meerkosten kunnen aantonen > €45 euro per ton voor het gescheiden houden, de gescheiden afvoer en verwerking van de afvalstoffen.

Financieel systeem voor inzameling en verwerking verpakkingsafval

Wanneer een producent of importeur meer dan 50.000 kilo verpakkingen per jaar op de Nederlandse markt brengt betaalt de producent of importeur de zogeheten [afvalbeheersbijdrage](#). Een uitzondering geldt voor logistieke hulpmiddelen⁵. Het tarief dat een producent of importeur van verpakte producten betaalt aan het Afvalfonds Verpakkingen, is afhankelijk van het type en de hoeveelheid verpakkingsmateriaal en in het geval van vormvaste kunststof verpakkingen ook van de recyclebaarheid. De afvalbeheersbijdrage dient om de ketenkosten en algemene systeemkosten voor de verpakkingsketen te betalen en zo aan de wettelijke eisen voor de producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen te voldoen. Voor producenten en importeurs die kunnen aantonen dat zij nagenoeg alleen verantwoordelijk zijn voor verpakkingen die eindigen als bedrijfsafval bestaat een regeling met kortingstarieven⁶.

Het is afhankelijk van de route die de verpakking aflegt, of het Afvalfonds Verpakkingen een vergoeding betaalt voor het inzamelen en verwerken van het verpakkingsafval. Dit is alleen het geval voor de verpakkingen die in het huishoudelijk afval worden ingezameld en verwerkt.

Als bedrijf starten met het scheiden van verpakkingsafval

Steeds meer bedrijven willen het verpakkingsafval terugdringen of scheiden en recycleren. Houd dan rekening met de volgende punten:

1. Ken de wettelijke eisen en plichten: heeft het bedrijf een [milieuvergunning](#) van een gemeente of provincie? Hierin staan de eisen aan het afvalbeheer beschreven. Wanneer geen sprake is van een vergunningsplicht, dan gelden de regels uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer of Landelijk Afvalbeheerplan.
2. Verminder verpakkingsafval door een bewust inkoopbeleid. Koop bijvoorbeeld producten in bulk in of gebruik minder disposables; bied bijvoorbeeld minder verpakkingen aan in de bedrijfscatering.
3. Probeer herbruikbare verpakkingen in te zetten binnen het bedrijf of maak met leveranciers en/of afnemers afspraken over een retourlogistiek voor verpakkingen of producten.
4. Koop circulair in door aandacht te besteden aan de grondstoffen die worden gebruikt. Bijvoorbeeld door voorkeur te geven aan producten en verpakkingen die zijn gemaakt van gerecycled materiaal of van hernieuwbare grondstoffen.

5. Creëer inzicht in de afvalstromen die vrijkomen binnen het bedrijf en de hoeveelheden verpakkingsafval. In kleinere bedrijven kan dit door (in huis) te starten met het scheiden van afvalstromen. In sommige gevallen kan de huidige inzamelaar van het bedrijfsafval op verzoek inzicht geven in de samenstelling van het afval.
6. Ga op basis van deze inzichten in gesprek met afvalinzamelaars over de mogelijkheden, kosten en mogelijke opbrengsten van gescheiden afvalinzameling.
7. Ga op zoek naar een grondstoffenmatch: de afvalstromen van het ene bedrijf kunnen waardevolle grondstoffen zijn voor een ander bedrijf. Er zijn verschillende makelaars die hierover adviseren en matches maken tussen bedrijven met bepaalde afvalstromen die goed als grondstof kunnen dienen voor andere bedrijven.

Achtergrondinformatie

- Het programma VANG Buitenshuis van Rijkswaterstaat helpt de kantoor-, winkel en dienstensector met het verminderen van afval en een circulaire bedrijfsvoering. Op de [website](#) van het programma staan verschillende inspiratiedocumenten.
- Op de website van [Afvalfonds Verpakkingen](#) staat alle informatie over de afvalbeheersbijdrage, de regeling bedrijfsverpakkers en de invulling van de producentenverantwoordelijkheid verpakkingen.
- Rijkswaterstaat (RWS) en Facility Management Nederland (FMN) hebben een [Wegwijzer Afvalvrij kantoor](#) opgesteld over afvalpreventie en -scheiding op kantoren.

¹ Rijkswaterstaat hanteert negen sectoren voor de kantoren-, winkel en dienstensector in het programma VANG Buitenshuis: overheid, onderwijs, vrije tijd, vervoer, winkels, horeca, handel, zakelijke dienstverlening en zorg. Binnen deze sectoren vallen ruim één miljoen van de in totaal 1,4 miljoen bedrijven in Nederland. Dit is gebaseerd op gegevens van het CBS.

² Verpakkingen die gebruikt worden door consumenten worden bij het huishoudelijk afval afgedankt of via het afval dat vrijkomt in de sector kantoren, winkels en diensten (KWD). Onderzoek van Stimular voor het programma [VANG Buitenshuis \(2016\)](#) wees uit dat gemiddeld in de 7 onderzochte sectoren binnen KWD 36% van het restafval uit kunststof, metaal en drankverpakkingen bestaat.

³ Een wetswijziging is aangekondigd, waardoor het relevante wettelijk kader voor verpakkingen over een aantal jaar kan wijzigen. Deze factsheet beschrijft de huidige situatie.

⁴ Landelijk Afvalbeheerplan 3 hoofdstuk B3: <https://lap3.nl/beleidskader/deel-b-afvalbeheer/b3-afvalscheiding/>

⁵ Lijst met logistieke hulpmiddelen van het Afvalfonds Verpakkingen: https://afvalfondsverpakkingen.nl/a/i/Lijst_Logistieke_Hulpmiddelen_161212_102435.pdf

⁶ Zie de Regeling Bedrijfsverpakkers op de website van het Afvalfonds Verpakkingen.